

Belasting op deuren en ramen te Ruisbroek-aan-de Rupel (1806)

Dirk BINON

Bij genealogisch onderzoek zijn bronnen van fiscale aard niet onbelangrijk. De plaatselijke en regionale verscheidenheid in het laatste decennium van de 18de en het 19de -eeuws fiscaal bronnenbestand is enorm. Ondanks het mooi ogend uitzicht van deze bronnen dienen we toch voorzichtig te zijn. Wat was de oorspronkelijke opzet en omslagbasis van een bepaalde fiscale aanslag? Wat werd geregistreerd en hoe? Wat is de controle op de resultaten en op welke basis werden er vrijstellingen verleend? De hierna volgende bewerking geeft een overzicht van het aantal woningen te Ruisbroek in het begin van de 19de eeuw. Opvallend is wel dat er toen weinige huizen waren met een verdiep.

Met een schrijven van 1 januari 1806 gericht aan Guilielmus De Pauw, maire-municipale te Ruisbroek-aan-de-Rupel, verplicht de directeur van de indirecte belastingen (departement van de beide Neten afdeling Mechelen) een lijst samen te stellen van het aantal deuren en ramen. Deze lijst zal gebruikt worden om bijkomende belastingen te innen. Dit schrijven is het gevolg van de wet van 4 frimaire VII (24 november 1798 en 18 ventose VII (8 maart 1799) en omschrijft zeer duidelijk hoe de lijst moest samengesteld worden als volgt:

- 1) De namen van de eigenaars en niet van de huurders.
- 2) De deuren en ramen die uitgeven op de straat, koertjes of tuinen van de huizen en werkplaatsen nauwgezet geklasseerd per verdieping.
- 3) De deuren van de koets en karrenhuizen (de karhuizen op de binnenkoer van een hoeve dient niet opgenomen worden voor deze belasting.

Volgens het artikel van genoemde wet komen de deuren en ramen dienstdoende als verlichting en verluchting van schuren, schaapsstallen, veestellingen, graanschuren, kelders en op andere plaatsen die niet bestemd zijn als woonst voor mensen niet in aanmerking voor genoemde belasting. Eveneens alle openingen in nokken en daken van de huizen. De huizen die gebruikt worden voor openbare diensten zijn eveneens niet onderhevig aan deze belasting.

Men heeft bij het opmaken van deze lijst de huizen genummerd en Ruisbroek in 5 secties van A tot E wat ook bij deze bewerking word weergegeven. Hoe veel belasting de eigenaars uiteindelijk betaald hebben is niet geweten.

sektie telling	familienaam	voornaam	beroep	gelijkvloers	verdiep	koetshuis
A01	Van Acoleyen[1]	Petrus (wed.)		4		
A02	van de Werve[2]	Charles	rentenier	11		1
A03	Van De Vijver	erfgenamen	landbouwers	3		
A04	Heymans[3]	kinderen	renteniers	3		
A05	Apers	Franciscus	landbouwer	3		
A06	Van Aken	Egidius	arbeider	3		
A07	De Bondt	Petrus Joannes (wed)		3		
A08	Aerts	Simon	dagloner	2		
A09	Brems	Jacobus	dagloner	2		
A10	De Pooter	Petrus	arbeider	2		
A11	Van Der Wilt	Petrus	arbeider	2		
A12	Liekens	Michael	arbeider	2		
A13	Rochtus	Joannes Baptista	dagloner	3		
A14	Verbruggen	Judocus (Breendonk)	landbouwer	2		
A15	De Pauw	Joannes (wed.)		2		

A16	Van Den Branden	Ferdinand en kinderen	dagloner	4		
A17	Smets (De)	Joannes Baptista	wever	2		
A18	Van Der Wilt	Cornelius	dagloner	2		
A19	Leemans	Petrus	dagloner	2		
A20	De Jonghe	Petrus Joannes	dagloner	4		
A21	Thijs	Philippus	arbeider	2		
A22	Thijs	Joannes Baptista	dagloner	2		
A23	Thijs	Joannes Baptista	dagloner	2		
A24	De Pauw	Guilielmus	notaris	8		
A25	Van Rossum	Joannes Baptista	koster	7		
A26	Apers	Petrus (wed.)		5		
A27	Lambrechts	Petrus	keermaker	7		
A28	De Wachter	Egidius (Puurs)	bierhandelaar	10		
A29	Verdickt	Jacobus	herbergier	9		1
A30	Van Goethem	Joannes (Hingene)	particulier	11	8	1
A31	De Pauw	Egidius	dagloner	3		
A32	Marivoet	Joannes Baptista	arbeider	2		
A33	Verdickt	Ludovicus	landbouwer	4		
A34	Brijs	Jacobus (Hingene)	landbouwer	12		
A35	Lissens	Judocus	landbouwer	4		
	Totaal 1ste sektie			149	8	3
B01	De Pauw	Cornelius	veerman	7		
B02	Van Aken	Joannes	dagloner	3		
B03	De Jonghe	Egidius	visser	2		
B04	De Jonghe	Joannes Baptista	dagloner	2		
B05	Van Trier	Cornelius	dagloner	2		
B06	Michiels	Egidius (wed.)		4		
B07	De Knyft	Joannes Carolus	rentenier	5		
B08	Liekens	Antonius	dagloner	2		
B09	Pintens	Josephus	dagloner	2		
B10	Van De Vijver	erfgenamen	landbouwers	2		
B11	Van De Vijver	erfgenamen	landbouwers	4		
B12	De Pauw	Augustinus	visser	3		
B13	De Bondt	Joannes	landbouwer	3		
B14	Van Kerkhoven	Joannes (Willebroek)	domistique	2		
B15	Rochtus	Joannes	arbeider	3		
B16	De Pauw	Adrianus (wed.)		2		
B17	De Pauw	Guilielmus	dagloner	2		
B18	Liekens	Michael	dagloner	2		
B19	Elias	Joannes	dagloner	2		
B20	De Smedt	Joannes	visser	2		
B21	De Cock	Cornelius	dagloner	2		
B22	Verhoeven	Guilielmus	wever	3		
B23	Van Cauwenbergh	Petrus	handelaar	10	10	1
B24	Verschueren[4]	Dominicus Fr. (wed.)		4		
B25	Thijs	Guilielmus	herbergier	4		
B26	Veeckmans	Jacobus	handelaar	10		
B26	Verbruggen	Petrus Joannes (wed.)		6		
B28	Honings	Antonius	landbouwer	4		
B29	Apers	Petrus (kinderen)		6		
B30	Veekmans[5]	Jacobus	handelaar	4		
B31	Boeye	Alex (wed.)		3		
B32	Siebens	Joachim	schrijnwerker	5		
B33	Raes	Antonius	dagloner	3		
B34	Michiels[6]	Simon (wed.)		4		

B35	Apers	Petrus	arbeider	4		
B36	De Pauw	Franciscus	dagloner	3		
B37	Apers	Philippus (wed.)		4		
B38	De Wit	Franciscus	landbouwer	3		
B39	Muyshondt	Jacobus	dagloner	3		
B40	Muyshondt	Joannes Baptista	dagloner	2		
B41	Verelst	Joannes	dagloner	2		
B42	Marivoet	Cornelius	dagloner	4		
B43	Siebens	Henricus	dagloner	3		
B44	Addiers	Joannes Baptista	landbouwer	4		
B45	Addiers	Adrianus	landbouwer	6		
B46	Addiers	Petrus	landbouwer	6		
	Totaal 2de sektie			168	10	1
C01	Van Praet	Joannes Franciscus	landbouwer	3		
C02	Meeus	Adrianus	dagloner	2		
C03	Van Praet	Petrus Joannes	landbouwer	2		
C04	Verbeeck	Jacobus (wed.)		2		
C05	Saerens	Joannes (wed.)		2		
C06	Gillier	Philippus	dagloner	2		
C07	Van Reeth (Boom)	Joannes Franciscus	steenbakker	5		
C08	Aerts	Petrus	handelaar	5		
C09	Huys	Jacobus	arbeider	2		
C10	Boeykens	Gilbert	landbouwer	4		
C11	Van De Vijver	Franciscus Gregorius	landbouwer	8		1
C12	Van Praet	Cornelius	landbouwer	4		
C13	Verbruggen	Joannes Baptista	landbouwer	5		
C14	Geudens	Joannes (wed.)	arbeider	3		
C15	Eeraerts	Joannes (kinderen)		6		
C16	Verbeeck	Franciscus	bakker	2		
C17	De Bondt	Joannes	dagloner	2		
C18	Pintens	Petrus	wever	3		
C19	Huygelen	Guilielmus	dagloner	2		
C20	Verbeeck	Petrus Franciscus		8		
C21	Van Rossum	Petrus Joannes (wed.)		5		
C22	de Labistraete [7]	Carolus (Antwerpen)	rentenier	4		
C23	Cools	Joachim	landbouwer	4		
C24	Magnus	Joannes (Bornem)	landbouwer	10		
C25	Verelst	Philippus	dagloner	2		
C26	Bauwelinckx	Philippus (wed)	smid	3		
C27	Wittock	Franciscus	bakker	6	10	
C28	Boeykens	Egidius	handelaar	2		
C29	Vleminckx	Joannes	dagloner	3		
C30	Magnus	Petrus Franciscus	landbouwer	6		
C31	Vleminckx	Antonius	handelaar	8		
C32	De Decker	Jacobus	arbeider	3		
C33	Huys	Egidius (Puurs-Sauvegarde)	landbouwer	3		
C34	Siebens	Joannes Baptista	arbeider	3		
C35	Francois	Franciscus (Wintam)	dagloner	5		
C36	Liekens	Petrus Joannes	dagloner	3		
C37	Van Auwenis	Petrus Joannes	dagloner	3		
C37	Verhulst	Cornelius (wed.)	dagloner	3		
C39	Apers	Joannes	herbergier	6		
C40	Bauwelinckx	Philippus (wed.)	smid	3		
C41	Hermans	Petrus	schrijnwerker	3		
C42	Verdickt	Franciscus (kinderen)	landbouwer	3		

C43	Cools	Petrus	landbouwer	3		
C44	Cools	Guilielmus	landbouwer	3		
C45	Marivoet	Egidius	landbouwer	3		
C46	De Smedt	Joannes	landbouwer	4		
C47	Pintens	Franciscus	wever	4		
C48	De Cock	Joannes Baptista	dagloner	3		
C49	Huys	Joannes	arbeider	3		
C50	De Boeck	Josephus (wed.)	landbouwer	3		
C51	Verbeeck	Franciscus	landbouwer	4		
C52	Marivoet	Joannes	landbouwer	3		
C53	Kestens	Georges	metselaar	3		
C54	Vosté	Rombaut (wed)		4		
C55	De Maeyer	Petrus	landbouwer	3		
C56	De Maeyer	Antonius	kuijer	3		
C57	De Maeyer	Guilielmus	dagloner	3		
C58	Van Der Borch	Bartholmeus (wed.)	arbeider	4		
C59	Vleminckx	Egidius (Guilielmus)	handelaar	4		
C60	Steenmans	Joannes Baptista	landbouwer	6		
C61	Verelst	Petrus	dagloner	3		
C62	Suykens	Egidius	landbouwer	4		
C63	Van Auwenis	Cornelius (wed.)	arbeider	3		
C64	Siebens	Petrus (wed.)		2		
C65	Van Auwenis	Franciscus (wed.)	landbouwer	4		
C66	Vermeeren	Joannes	schoenmaker	2		
C67	Roef	Joannes	dagloner	2		
C68	Verheyen	Joannes	arbeider	2		
C69	Van Breedam	Henricus	dagloner	3		
C70	Van Praet	Joannes Baptista	landbouwer	3		
C71	Van Praet	Joannes Baptista	landbouwer	3		
C72	Marivoet	Petrus	dagloner	2		
C73	Vergult	Joannes	dagloner	5		
C74	De Cock	Franciscus	dagloner	4		
C75	Van Praet	Joannes Baptista	landbouwer	3		
C76	De Raeymaecker	Christianus	dagloner	3		
C77	Godshuizen ^[8]	(Antwerpen)		8		
C78	Van Overloop	Egidius	landbouwer	3		
C79	Claes	Joannes	kleermaker	2		
C80	Van Breedam	Joannes	landbouwer	3		
C81	Raps	Josephus	landbouwer	3		
C82	Van Doorselaer	Egidius	landbouwer	3		
C83	Van Oostenrijk	Franciscus (wed.)	landbouwer	3		
C84	Rochtus	Joanns Baptista	landbouwer	4		
C85	Van Praet	Joannes	hovenier	3		
C86	Verheyen	Dominicus	dagloner	2		
C87	De Raeymaecker	Cornelius	dagloner	2		
C88	De Buyser	Joannes	dagloner	2		
C89	De Maeyer	Joannes	landbouwer	4		
C90	Diercxsens ^[9]	Nicolaus (Antwerpen)	rentenier	3		
C91	Diercxsens	Nicolaus (Antwerpen)	rentenier	4		
C92	Diercxsens ^[10]	Nicolaus (Antwerpen)	rentenier	16	15	1
	Totaal 3de sektie			339	25	2
D01	Rottiers	Joannes Baptist	dagloner	4		
D02	Apers	Joannes Baptista	dagloner	3		
D03	Joos	wed.doktor (Willebroek)		4		
D04	Maes	Egidius	landbouwer	5		

D05	Van Berckelaer	Philippus	dagloner	3		
D06	Verbeeck	Franciscus	dagloner	3		
D07	De Lathouwer	Henricus	landbouwer	3		
D08	Cools	Egidius (Kalfort)	domistique	3		
D09	Peeters	Franciscus	dagloner	4		
D10	De Decker	Cornelius	landbouwer	4		
D11	Van Berckelaer	Franciscus	landbouwer	3		
D12	Scheers	Christianus	landbouwer	4		
D13	Huygelen	Franciscus	dagloner	2		
D14	Huygelen	Joannes	landbouwer	6		
D15	Huygelen	Franciscus (wed.)	landbouwer	4		
D16	Meremans	Joannes (wed.)	landbouwer	6		
D17	Huygelen	Egidius	landbouwer	5		
D18	Helman [11]	Joannes (Willebroek)	rentenier	4		
D19	Helman	Joannes (Willebroek)	rentenier	4		
D20	Van Hamelrijck	Petrus	dagloner	2		
D21	Vergauwen	Joannes Baptista	dagloner	2		
D22	Verhoeven	Joannes Baptista	wever	3		
D23	Eeraerts	Franciscus	landbouwer	3		
D24	Eeraerts	Franciscus	landbouwer	8		
D25	Doms	Petrus Joannes	dagloner	3		
D26	De Smedt	Petrus	arbeider	3		
D27	De Bleiser	Franciscus (Puurs)	dagloner	3		
	Totaal 4de sektie			101	0	0

E01	Gevels	Franciscus	dagloner	3		
E02	Teck	Henricus	wever	3		
E03	Van Camp	Franciscus	dagloner	2		
E04	Teck	Franciscus	wever	3		
E05	Raes	Petrus	dagloner	2		
E06	Van Camp	Petrus Joannes	dagloner	2		
E07	Van Looy	Henricus	kleermaker	4		
E08	Hemmerechts	Joannes Baptista	kleermaker	3		
E09	Cloostermans	Franciscus	herbergier	5		
E10	Moens	Jacobus (wed.)	arbeider	3		
E11	Lemmens	Joannes Baptista	arbeider	2		
E12	De Block	J.B. (Breendonk)	molenaar	3		
E13	De Wit	Guilielmus	schoenmaker	3		
E14	De Bruyn	Ludovicus	landbouwer	2		
E15	Peeters	Joannes	landbouwer	4		
E16	Teck	Engelbertus	wever	3		
E17	De Boeck	Cornelius	landbouwer	3		
E18	De Laet	jacobus (wed.)	arbeider	2		
E19	De Laet	Henricus (wed.)	landbouwer	3		
E20	De Decker	Cornelius	landbouwer	3		
E21	Kerremans	Franciscus	wever	2		
E22	De Laet	Joannes	wever	2		
E23	Beeckmans	Joannes (erfgenamen)		3		
E24	Kerremans	Joannes Baptista	wever	3		
E25	Eeraerts	Franciscus	landbouwer	4		
E26	Borghijs	Henricus	metser	3		
E27	De Decker	Joannes	dagloner	3		
E28	Verbruggen	Guilielmu (wed)	landbouwer	3		
E29	De Buyser	Franciscus (Puurs)	veldwachter	3		
E30	Mertens	Guilielmus	kuiper	3		
E31	De Cock	Franciscus	dagloner	3		

E32	Sleebus	Franciscus	dagloner	2		
E33	Sleebus	Petrus	dagloner	2		
E34	Van Der Wilt	Joannes Baptista	landbouwer	3		
E35	Van Segbroeck	Joannes	landbouwer	3		
E36	Reyniers	Joannes	landbouwer	3		
E37	Tersago	Henricus (wed.)	landbouwer	5		
E38	Lauwers	Philippus	landbouwer	3		
E39	Lauwers	Henricus	landbouwer	4		
E40	Steenhuyzen	Franciscus	dagloner	3		
E41	De Smedt	Philippus	landbouwer	3		
E42	De Buyser	Petrus	landbouwer	3		
E43	Van Berckelaer	Joannes Bapt. (Willebroek)	domestique	3		
E44	Gevels	Cornelius	dagloner	3		
	Totaal 5de sektie			130	0	0
	Algemeen totaal			887	43	6

[1] Boshoeve

[2] Gansbroekhoeve

[3] Doornlaarhoeve

[4] Verkocht in 1806 aan Michael VAN ROSSUM

[5] Verkocht in 1806 aan Guilielmus CRUYPELANS

[6] Verkocht in 1806 aan Petrus PHILIPS

[7] Verkocht in 1806 aan de erfgenamen LUNDEN

[8] Gasthuishoeve

[9] Kasteelhoeve

[10] Kasteel Ooievaarsnest

[11] De Crakehoeve